

06 Klinické metody

pozorování, rozhovor, anamnéza,
analýza spontánních produktů

Pozorování

- ▷ Volné / záměrné
- ▷ Molekulární přístup / molární
- ▷ Izomorfní deskripce / reduktivní deskripce (posuzovací škály)
- ▷ Krátkodobé / dlouhodobé
- ▷ Prostředí: přirozené / umělé
- ▷ Zúčastněné (maskované/nemaskované) / nezúčastněné
- ▷ Strukturované / nestrukturované
- ▷ Pozorování jako samostatná diagnostická metoda / pozorování během vyšetření

Pozorování: zásady (Svoboda et al., 2015, str. 32)

- ▷ Plánovitosti
- ▷ Systematičnosti
- ▷ Přesnosti a objektivity

Co pozorujeme

- ▷ Vzhled
- ▷ Vnější pohybové znaky (mimika, držení těla, pohyb)
- ▷ Forma verbálního projevu (tón, síla, spisovnost)
- ▷ Obsah verbálního projevu
- ▷ Chování
- ▷ Znaky prostředí
- ▷ Situační děje (akce-reakce)

Pozorovaný

- ▷ Osobnost
- ▷ Nálada
- ▷ Příprava
- ▷ Vědomí, že je pozorován

Pozorovatel

- ▷ Osobnost
- ▷ Nálada
- ▷ Vědomosti
- ▷ Příprava (např. metodologická)

Rizika

- ▷ Postoj
- ▷ Stereotyp
- ▷ Předsudek
- ▷ První dojem (haló efekt)
- ▷ Chyby nesprávného zakotvení
 - Ch. přísnosti
 - Ch. mírnosti
 - Ch. centrální tendence
- ▷ Dunning-Kruger effect
- ▷ Confirmation bias
- ▷ Self-serving bias
- ▷ Course of knowledge
- ▷ Fundamental attribution error
- ▷ In-group favoritism
- ▷ Bias blind spot
- ▷ False consensus bias

Rozhovor

- ▶ Standardizovaný / částečně standardizovaný / volný
- ▶ Fáze:
 1. Úvodní (představení, záměr, instrukce)
 2. Jádro (trychtýřové / hřebenové kladení otázek)
 3. Závěr

Otázky

- ▶ Otevřené / uzavřené
- ▶ Primární / sekundární

Dotazník: super strukturován rozhovor?

Rozhovor: techniky

- ▷ Kladení otázek
- ▷ Jednoduché akceptace
- ▷ Zachycení a objasnění
- ▷ Parafrázování
- ▷ Zrcadlení
- ▷ Interpretace
- ▷ Ujištění
- ▷ Pomlky

Anamnéza

Autoanamnéza / heteroanamnéza

- ▶ Rodinná anamnéza (širší rodina, zdraví...)
- ▶ Nukleární rodina
- ▶ Sourozenci
- ▶ Prenatální období a porod
- ▶ Ranný vývoj
- ▶ Další vývoj
- ▶ Scholarita
- ▶ Somatické zdraví
- ▶ Emocionální vývoj
- ▶ Vývoj postojů k hodnotám (motivace, povinnosti, záliby)
- ▶ Vývoj sociálních vztahů
- ▶ Návyky
- ▶ Zájmy, aktivity
- ▶ Výchovné potíže, poruchy chování
- ▶ Vývoj abnormních, hraničních a patických jevů
- ▶ Pracovní vývoj
- ▶ Eroticko-sexuální vývoj

Takeaway

Samozřejmá součást diagnostického procesu

„Naše dojmy či interpretace jsou sice pěkné, ale nejsou to data. Nesmíme je proto zaměňovat.“

(Ferjenčík, 2000, str. 167)

Zdroje

- ▶ Ferjenčík, J. (2000). Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši. Portál.
- ▶ Svoboda, M., Krejčířová, D., & Vágnerová, M. (2015). *Psychodiagnostika dětí a dospívajících* (Třetí vydání). Praha: Portál.
- ▶ Třída 8.A
https://www.youtube.com/watch?v=AMz2Sjwv_al
- ▶ Kati Morton <https://www.youtube.com/watch?v=RH10b65-Fys&t=436s>